

Ψηφιακός και πολυτροπικός γραμματισμός στη γλωσσική εκπαίδευση

Βασιλική Μητσικοπούλου

Καθηγήτρια, Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας,
Φιλοσοφική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
mbessie@enl.uoa.gr

Περίληψη

Τα τελευταία σαράντα χρόνια έχουμε βιώσει μια θεμελιώδη αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουμε τη χρήση της τεχνολογίας στην τάξη. Στη δεκαετία του 1980, η εκπαιδευτική έρευνα στη γλωσσική διδασκαλία προσπαθούσε να αποδείξει ότι η διδασκαλία γινόταν πιο αποτελεσματική με τη χρήση των Η/Υ ενώ από την πλευρά τους οι εκπαιδευτικοί έθεταν το ερώτημα «Πώς μπορώ να χρησιμοποιήσω την τεχνολογία στην τάξη μου για να κάνω το μάθημά μου πιο ενδιαφέρον και να δώσω κίνητρο για τους μαθητές μου;» Το ερώτημα αυτό προερχόταν από μια εργαλειακή αντίληψη της τεχνολογίας, η οποία προσέγγιζε τις ψηφιακές τεχνολογίες ως ουδέτερα εργαλεία και ως εποπτικά μέσα που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν επικουρικά στη διδασκαλία και στη μάθηση. Σαράντα χρόνια αργότερα, τα ερωτήματα που τίθενται είναι πολύ διαφορετικά: «Πώς μπορεί να ενσωματωθεί ο ψηφιακός και πολυγραμματισμός στη γλωσσική εκπαίδευση; Πώς θα επηρεάσει αυτή η ενσωμάτωση τη γλωσσική διδασκαλία και ποιες αλλαγές θα επιφέρει;» Πρόκειται για πολύ πιο σύνθετα ερωτήματα που συνδέονται άμεσα με τις αλλαγές που έχουν επιφέρει τα ψηφιακά μέσα στον τρόπο που επικοινωνούμε. Στο σημερινό επικοινωνιακό τοπίο με μορφές αναπαράστασης που είναι πολυτροπικές, υπερκειμενικές και πολυγλωσσικές, καταγράφεται η ανάγκη να επαναπροσδιοριστεί η έννοια της επικοινωνιακής ικανότητας, όπως είχε οριστεί από τους Canale & Swain το 1980, ώστε να ανταποκρίνεται στις νέες κειμενικές συνθήκες (Lotherington & Ronda, 2014).

Αντλώντας στοιχεία από έρευνα που παρουσιάζεται εκτενώς στο πρόσφατο βιβλίο μου με τίτλο *Digital Media in Foreign Language Education* (Πεδίο, 2022), στο σεμινάριο αυτό θα αναλύσουμε τις διαφορετικές πτυχές του βασικού αλλά θεμελιώδους ερωτήματος «τι σημαίνει αλλά και τι συνεπάγεται η ενσωμάτωση ψηφιακού και πολυτροπικού γραμματισμού στη γλωσσική εκπαίδευση τόσο για μαθητές όσο και για εκπαιδευτικούς;» σε τρία διαφορετικά επίπεδα: θεωρία, εκπαιδευτική γλωσσική πολιτική και πρακτικές στην τάξη. Ο περίπλοκος ιστός των αλληλένδετων πρακτικών θα αναλυθούν με αναφορά σε νέα θεωρητικά και παιδαγωγικά μοντέλα, σημαντικά κείμενα χάραξης εκπαιδευτικής γλωσσικής πολιτικής (όπως ευρωπαϊκά πλαίσια αναφοράς και προγράμματα σπουδών) και διδακτικές πρακτικές (όπως η ρητή διδασκαλία ψηφιακών πολυτροπικών κειμενικών ειδών). Καταγράφονται αλλαγές πρακτικών που έχουν πραγματοποιηθεί και στα τρία επίπεδα και αναδεικνύονται υβριδικές πρακτικές που αναδύονται.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Canale, M. & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics, 1*, 1-47.
- Lotherington, H. & Ronda, N. (2014). 2B or not 2B? From pencil to multimodal programming: New frontiers in communicative competencies. In J. P. Guikema & L. Williams (Eds), *Digital literacies in foreign and second language education* (pp. 9-28). CALICO Monograph Series (Volume 12). San Marcos, TX: CALICO.
- Mitsikopoulou, B. (2022). *Digital Media in Foreign Language Education*. Athens: Pedio.